

Budowa czaszki i ewolucja dinozaurów z rodziny tyranozaurów

Philip J. Currie, Jørn H. Hurum, and Karol Sabath
Acta Palaeontologica Polonica 48 (2), 2003: 227-234

Tyrannosauridae można podzielić na dwie podrodziny: Albertosaurinae i Tyrannosaurinae. Wyróżniane wcześniej podgrupy Aublysodontinae i Shanshanosaurinae zostały uznane za bezzasadne, jako oparte na niewystarczającym materiale i okazach młodocianych. Nasze wyniki opierają się na analizie filogenetycznej z zastosowaniem programu PAUP (Swofford 1999) obejmującej 77 cech czaszki u siedmiu rodzajów (*Albertosaurus*, *Alioramus*, *Daspletosaurus*, *Gorgosaurus*, *Nanotyrannus*, *Tarbosaurus* i *Tyrannosaurus*); jako grupa zewnętrzna posłużył *Allosaurus*. Spośród 77 analizowanych cech, ponad połowa dostarczyła użytecznych informacji o parsymonii. Otrzymano jeden najoszczędniejszy o długości drzewa 88. Analiza kladystyczna cech czaszki oraz porównanie anatomii szkieletu pozaczaszkowego wykazuje, że *Tarbosaurus bataar* nie jest taksonem siostrzanym *Tyrannosaurus rex* (contra Holtz 2001). Ich podobieństwa wynikają po części z faktu, że oba były wyjątkowo wielkimi zwierzętami. Oznacza to, że *Tarbosaurus* powinien być uważany za rodzaj odrębny od *Tyrannosaurus*.

Key words: Dinosauria, Theropoda, Coelurosauria, Tyrannosauridae, phylogeny, parsimonious analysis.

Philip J. Currie [Philip.Currie@gov.ab.ca], Royal Tyrrell Museum of Palaeontology, Box 7500, Drumheller, Alberta T0J 0YO, Canada; Jørn H. Hurum [j.h.hurum@nhm.uio.no], Geologisk museum, Universitetet i Oslo, Postboks 1172 Blindern, N-0318 Oslo, Norway; Karol Sabath [sabath@twarda.pan.pl], Instytut Paleobiologii PAN, ul. Twarda 51/55, PL-00-818 Warszawa, Poland (currently: [ksab@pgi.waw.pl], Polish Geological Institute, ul. Rakowiecka 4, PL-00-975 Warszawa, Poland).